

Papur Tystiolaeth y Pwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol

Cynllun Gaeaf Iechyd a Gofal Cymdeithasol 2021-22

1. Diben

1.1 Mae'r Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol a'r Cyfarwyddwr Cyffredinol Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol a Phrif Weithredwr GIG Cymru wedi cytuno i fod yn bresennol yn y Pwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol ddydd Iau 10 Chwefror 2022, i ddarparu tystiolaeth ar gyfer yr ymchwiliad i effaith ôl-groniad amseroedd aros ar bobl sy'n aros am ddiagnosis neu driniaeth ac i graffu arnynt ar Gynllun Gaeaf Iechyd a Gofal Cymdeithasol Llywodraeth Cymru 2021-22.

1.2 Diben y papur briffio hwn yw darparu crynodeb o brosesau cynllunio'r gaeaf ar gyfer 2021-22 ac asesiad o'r sicrwydd a ddarparwyd gan y cynlluniau rhanbarthol iechyd a gofal cymdeithasol integredig a gynhelir drwy fyrdau partneriaeth rhanbarthol.

2. Cyflwyniad

2.1 Yn hanesyddol, mae'r system iechyd a gofal cymdeithasol wedi gweld pwysau yn ystod cyfnodau penodol o'r flwyddyn, gan arwain at oedi wrth gael mynediad a allai arwain at risg o niwed, profiad gwael ac ansawdd gofal i bobl sy'n defnyddio gwasanaethau. Yn gyffredinol, mae cyfnod y gaeaf, gwyliau'r Pasg a gwyliau banc yn cyflwyno heriau ychwanegol i'r system o'u cymharu â gweddill y flwyddyn.

2.2 Yn hanesyddol, mae cynlluniau'r gaeaf wedi canolbwyntio ar wasanaethau'r GIG ac wedi'u cyhoeddi ym mis Tachwedd, gyda gofyniad i fyrdau iechyd ac ymddiriedolaethau gyflwyno cynlluniau'n ffurfiol.

2.3 Er nad yw cynllunio tymhorol yn ddigwyddiad sy'n digwydd unwaith ac yn rhan o ofyniad cynlluniau gweithredol sefydliadau iechyd a gofal cymdeithasol, o ystyried y pwysau cynyddol a ragwelir o ganlyniad i effeithiau pandemig COVID-19, cyhoeddwyd Cynllun Diogelu'r Gaeaf (2020 - 2021) gan Lywodraeth Cymru ym mis Hydref 2020. Diben y cynllun hwn oedd disgrifio'r camau a gymerwyd ar lefel genedlaethol i alluogi'r system iechyd a gofal cymdeithasol i ddarparu gwasanaethau diogel ac effeithiol drwy gydol cyfnod y gaeaf.

2.4 Y pryder ar gyfer gaeaf 2021-22 oedd effaith risgiau lluosog ar system sydd eisoes yn fregus. Yr heriau a achosir gan y pandemig i gapasiti staffio iechyd a gofal cymdeithasol; cyfyngiadau ar gapasiti ystadau ffisegol sy'n gysylltiedig â ffrydio cleifion a gofynion cadw pellter cymdeithasol; cynyddu gweithgarwch ar draws gwasanaethau gofal brys a brys; a rhagwelwyd cymhlethdod ychwanegol y galw 'newydd' a cudd wrth i'r cynllunio ddechrau ar gyfer bod yn barod am y gaeaf.

2.5 O ganlyniad, sefydlwyd Grŵp Gorchwyl Cynllunio Tymhorol Grŵp Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol, dan gadeiryddiaeth Dirprwy Brif Swyddog Meddygol Cymru. Cynhaliodd y grŵp asesiad o'r risgiau allweddol a'r mecanweithiau presennol ar gyfer darparu cymorth i sefydliadau iechyd a gofal cymdeithasol a chael sicrwydd ohonynt, a nododd feysydd blaenoriaeth ar gyfer cydnherthedd y gaeaf.

3. Cyd-destun strategol

3.1 Parhaodd pandemig Covid-19 i gael effaith sylweddol ar allu'r system iechyd a gofal cymdeithasol i ddarparu gofal amserol ac o safon drwy gydol 2021 a daeth gwasanaethau gofal brys a brys dan bwysau cynyddol wrth i'r flwyddyn fynd rhagddi, oherwydd nifer o ffactorau.

- Llacio'r cyfyngiadau ar fywyd a chynnydd mewn poblogaethau dros dro (e.e. twristiaid) gan arwain at gynnydd mewn cyflwyniadau i Wasanaethau Meddygol Cyffredinol, 111, 999 ac Adrannau Brys ar gyfer mân gwynion;
- Galw cudd a achosir gan amharodrwydd cychwynol ymhlith y cyhoedd i geisio cyngor yn ystod ton gyntaf y pandemig, a chynnyddu nifer yr achosion o fregusrwydd gan arwain at fwy o bobl yn cael gofal ag anghenion cymhleth;
- Gofynion rheoli heintiau parhaus sy'n lleihau capasiti corfforol mewn Adrannau Brys a wardiau ysbytai;
- Gofynion Profi Olrhain a Diogelu gan leihau'r capasiti staff sydd ar gael ar draws y system gan achosi oedi i fynediad;
- Cymorth gofal sylfaenol a chymunedol parhaus ar gyfer y rhaglen frechu sy'n cyfyngu ar y gallu i reoli'r galw yn y gymuned gan arwain at ddibyniaeth ar 111, 999 ac Adrannau Brys; a
- Cynnydd mewn gweithdrefnau gofal wedi'u cynllunio i fynd i'r afael â'r ôl-groniad a'r gostyngiad yng nghapasiti gofal cymdeithasol gan gyfyngu ymhellach ar gapasiti y gwelyau sydd ar gael, gan achosi mwy o aros a chanlyniadau hirach i gleifion sy'n aros i gael eu derbyn o wely ysbyty.
- Effaith ar y system gofal brys ac argyfwng sy'n deillio o lif gwael cleifion drwy'r system ysbytai ac allan i'r gymuned (gydag oedi hir i gleifion sy'n aros i gael eu derbyn i wely o'r Adran Achosion Brys, ac oedi wrth drosglwyddo cleifion o gerbydau ambiwlans i ofal staff yr Adran Achosion Brys oherwydd diffyg lle). Caiff hyn ei achosi'n rhannol gan brosesau ysbytai ac yn rhannol oherwydd heriau yn y sectorau gofal cartref a chartrefi gofal.
- Galw mawr parhaus am ofal cartref i gleifion yn y system ysbytai, a ragwelwyd gan foddelu'r Uned Gyflenwi i ymestyn i hydref 2021.
- Cyfyngiadau o ran capasiti gofal cartref, y disgwyliid iddynt barhau i'r gaeaf er gwaethaf ymdrechion ar y cyd i gynyddu recriwtio a gwella cadw yn y sector gofal cartref.
- Pwysau'r gweithlu ar draws y sector iechyd a gofal cymdeithasol a achosir gan salwch, gwarchod, trosiant staff a blinder staff sydd wedi gweithio drwy gyfnod estynedig o bwysau cynyddol.

4. Cynllun gaeaf iechyd a Gofal Cymdeithasol bwriad/diben

4.1 Datblygwyd Cynllun Gaeaf Iechyd a Gofal Cymdeithasol 2021-22 i fynd i'r afael â'r risgiau cyfansawdd i ddiogelwch cleifion, gyda'r prif nodau o gadw'r boblogaeth yn ddiogel rhag COVID-19 a diogelu gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol i bobl sydd â'r angen mwyaf.

4.2 Diben y Cynllun Gaeaf Iechyd a Gofal Cymdeithasol oedd disgrifio'r camau sy'n cael eu cymryd yn genedlaethol i gefnogi sefydliadau iechyd a gofal cymdeithasol i gynllunio ar gyfer cyfnod y gaeaf, ac i nodi blaenoriaethau ar gyfer byrddau partneriaeth rhanbarthol, awdurdodau lleol, byrddau iechyd ac ymddiriedolaethau'r GIG. Roedd angen sicrwydd gan sefydliadau fod eu cynlluniau'n ddigon cadarn i sicrhau eu bod yn cynnal gwasanaethau allweddol i bobl Cymru yn ystod y gaeaf, ac i gadw Cymru'n ddiogel.

4.3 Disgwyliad y cynllun oedd i sefydliadau iechyd a gofal cymdeithasol gryfhau eu cynlluniau gaeaf drwy gydweithio. Gofynnwyd i Fyrddau Partneriaeth Rhanbarthol arwain y gwaith o ddatblygu cynlluniau integredig lleol lefel uchel a oedd yn disgrifio sut yr oedd partneriaid yn cydweithio i gyflawni blaenoriaethau y cytunwyd arnynt ar gyfer y gaeaf, fel rhan o weithgarwch parhaus i gynnal gwasanaethau a mynd i'r afael â phwysau'r system.

4.4 Wrth geisio ymateb i'r pum niwed sy'n gysylltiedig â'r pandemig, nododd y cynllun wyth maes blaenoriaeth i gadw pobl yn ddiogel a lleihau'r risg o niwed. Yr wyth maes blaenoriaeth oedd:

- Ein diogelu rhag COVID
- Cadw pobl yn iach
- Cynnal gwasanaethau iechyd diogel (gofal wedi'i gynllunio a gofal brys ac argyfwng)
- Cynnal ein gwasanaethau gofal cymdeithasol
- Cefnogi ein gweithlu iechyd a gofal cymdeithasol
- Cefnogi gofalwyr di-dâl
- Rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i bawb
- Cydweithio ledled Cymru

5. Cymorth ariannol

5.1 Yn ystod 2021, ochr yn ochr â phecyn parhaus o gymorth ariannol ar gyfer ymateb y GIG i COVID-19, buddsoddwyd mwy na £200 miliwn o refeniw a £48 miliwn o gyfalaf i gefnogi a chyflymu'r broses o adennill gwasanaethau gofal cynlluniedig ledled Cymru er mwyn sicrhau bod pobl yn cael eu hasesiad a'u triniaeth cyn gynted â phosibl.

5.2 Dyrannwyd £25 miliwn o gyllid rheolaidd i gefnogi'r gwaith o gyflawni'r Chwe Nod ar gyfer Gofal Brys ac Argyfwng, gan ganolbwyntio ar bedwar maes blaenoriaeth:

- Gweithredu canolfannau gofal sylfaenol brys ledled Cymru i reoli'r galw yn y gymuned yn well
- Cyflwyno 111 yn genedlaethol a chynnydd yn nifer y clinigwyr i ddarparu cyngor / asesiadau o bell a chyfeirio
- Sefydlu gwasanaethau gofal brys cadarn ar yr un diwrnod i helpu i osgoi derbyniadau i'r ysbyty
- Rhyddhau cleifion i asesu llwybrau i osgoi cael eu derbyn i'r ysbyty a chyflymu'r broses o'u rhyddhau i fan preswyllo arferol person

5.3 Buddsoddwyd £2.26miliwn arall mewn cludiant i gleifion nad yw'n fater brys, mewn ymdrech i leddfu'r pwysau ar wasanaethau ambiwlans a sicrhau y gall cleifion barhau i gael gofal wedi'i gynllunio.

5.4 Dyrannwyd £40 miliwn i gefnogi'r broses o adennill gwasanaethau gofal cymdeithasol sy'n cydfynd â'r Fframwaith Adfer Gofal Cymdeithasol.

5.5 Yn ogystal â'r buddsoddiadau hyn, dyrannwyd £9.8 miliwn arall i fyrddau partneriaethau rhanbarthol ar 26 Hydref 2021, i gefnogi'r gwaith o gyflawni yn erbyn y blaenoriaethau a nodir yng nghynllun y gaeaf, ynghyd â £32.92 miliwn pellach ar gyfer y pwysau ar ofal cymdeithasol.

6. Dogfennau canllaw cysylltiedig

6.1 Cyhoeddwyd y cynllun gaeaf yng nghyd-destun nifer o ddogfennau canllaw allweddol eraill gan ganolbwyntio'n benodol ar fynd i'r afael â ffactorau allweddol sy'n effeithio ar bwysau tymhorol.

6.2 Mae Fframwaith Dewisiadau Lleol, a gyhoeddwyd ym mis Rhagfyr 2020, yn rhoi caniatâd i sefydliadau'r GIG wneud dewisiadau lleol, mewn cyd-destun lleol ac wedi'u llywio gan ymgysylltiad lleol â darparu gwasanaethau hyblyg ac i adleoli staff i ymateb i alw eithriadol. Adolygwyd hyn ac fe'i hailgyhoeddwyd i Fyrddau Iechyd ar 1 Hydref 2021.

6.3 Mae'r Cynllun Rheoli Coronafeirws yn nodi ymateb ehangach Llywodraeth Cymru i'r Coronafeirws ac yn darparu'r cyd-destun ehangach i'r cynllun iechyd a gofal cymdeithasol hwn. Cyhoeddwyd y Cynllun Rheoli Coronafeirws: diweddiariad yr hydref a'r gaeaf ar 8 Hydref 2021.

6.4 Mae Ymateb Iechyd y Cyhoedd i Salwch Anadlol Gaeaf 2021 yn nodi'r ymateb manwl i COVID-19 a'r fflw tymhorol ac fe'i cyhoeddwyd ar 21 Hydref 2021.

7. Cynllunio gaeaf a mecanweithiau sicrwydd cyflenwi / llywodraethu

7.1 Cyflwynwyd holl ddatganiadau sicrwydd/dogfennau cynllun gaeaf y Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol (BPRhau) erbyn diwedd mis Tachwedd 2021 ac fe'u hadolygwyd gan arweinwyr polisi ar draws y Grŵp Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol. Darparwyd adborth cychwynnol ar lafar ar 7 Rhagfyr i arweinwyr y (BPRhau). Dilynwyd hyn gan adborth ysgrifenedig gan swyddogion Llywodraeth Cymru ar 13 Rhagfyr, a nododd feysydd atodol y mae angen sicrwydd arnynt. Mae'r cynlluniau a'r risgiau/materion cysylltiedig hefyd yn destun trafodaeth reolaidd mewn cyfarfodydd, wedi'u hategu gan adborth ysgrifenedig. Rhoddwyd adborth ysgrifenedig ffurfiol pellach i'r BPRhau a'u partneriaid cyfansoddol ar 18 Ionawr 2022.

7.2 Yn ogystal â'r prosesau ar gyfer y cynlluniau eu hunain, mae nifer o ddulliau eraill ar gyfer darparu cymorth a cheisio sicrwydd ar gyflawni cynlluniau'r gaeaf i gynnal y gwaith o ddarparu gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol yn ddiogel.

7.2.1 Mae cynllunio a chydnerthedd y gaeaf yn eitem sefydlog ar yr agenda ar y cyfarfodydd Cynllunio a Chyflawni Ansawdd Integredig rhwng swyddogion Llywodraeth Cymru a byrddau iechyd ac ymddiriedolaethau. Cynhelir y rhain bob deufis.

7.2.2 Mae cyfarfodydd cydnerthedd y system wedi'u rhoi ar waith ar gyfer byrddau iechyd ac ymddiriedolaethau'r GIG. Cynhaliwyd cyfarfodydd ym mis Hydref a mis Rhagfyr 2021 gyda pob bwrdd iechyd ac ymddiriedolaeth GIG, ac wedyn cyflwynir adroddiadau wythnosol i Lywodraeth Cymru sy'n nodi risgiau a chamau lliniaru, gan gynnwys defnyddio camau gweithredu o fewn y Fframwaith Dewisiadau Lleol.

7.2.3 Mae Cell Cynllunio ac Ymateb i COVID-19 yn parhau i gyfarfod yn wythnosol gyda chynrychiolaeth o Lywodraeth Cymru a chynrychiolwyr sefydliadau iechyd a gofal cymdeithasol. Mae pwysau gweithredol a gwydnwch y system yn eitem sefydlog ar yr agenda.

7.2.4 Yn ystod mis Tachwedd a mis Rhagfyr gofynnwyd i sefydliadau GIG Cymru roi sicrwydd pellach ar eu cynlluniau gweithredol i gynnal diogelwch cleifion a gwasanaethau allweddol ar gyfer yr ŵyl o bythefnos gan gynnwys y Nadolig a'r Flwyddyn Newydd. Cafodd cyflwyniadau eu mapio yn erbyn naw maes blaenoriaeth a'u graddio Coch-Melyn-Gwyrdd mewn dogfen gryno, a gadwyd fel dogfen fyw gyda diweddariadau pellach tan ddechrau cyfnod yr ŵyl.

8. Gwerthuso a dysgu cynllunio a chyflawni yn y gaeaf

8.1 Mae adolygiad ffurfiol o'r camau a ariennir gan wariant y dyraniadau i'r Byrddau Draenio Mewnol o'r £9.8 miliwn o gyllid gaeaf yn cael ei gynnal drwy ehangu'r prosesau adrodd presennol a gynlluniwyd ar gyfer gweithgarwch a gefnogir gan y Gronfa Gofal Integredig.

8.2 Cynhelir adolygiad a gwerthusiad ehangach o drefniadau'r gaeaf, gan ddefnyddio'r prosesau monitro ffurfiol hyn a mecanweithiau adborth rheolaidd a bydd yn ceisio nodi a dysgu o feysydd ymarfer nodedig yn ogystal â'r heriau a brofir gan y Byrddau Parthneriaeth Rhanbarthol wrth weithredu cynlluniau.